

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

PROGRAM

Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija za 2020. leto

I. IZHODIŠČA - GLAVNE USMERITVE

Na podlagi in v skladu z

-Aktom o ustanovitvi in statutom Ustanove;

-Dolgoročnim načrtom razvoja in vzdrževanja Vrta spominov in tovarištva in

-Poročilom o dejavnosti Ustanove v 2019. letu

bo Ustanova predvsem

-ohranjala kontinuiteto delovanja: skrb za Vrt spominov in tovarištva, tradicionalne prireditve, odprtost Vrta za obiske in za sodelovanje z ustanovitelji in z drugimi partnerji;

-nadaljevala z začetimi aktivnostmi in uresničevanjem nedokončanih nalog v 2019. letu;

-sodelovala v širših družbenih akcijah v katerih Ustanova že sodeluje in tudi drugih.

Program bosta uprava in Programski svet (PS) operacionalizirala v svojih delovnih-operativnih planih in za njegovo izvajanje organizirala tudi potrebne delovne skupine in pritegnila k sodelovanju tudi dodatne zunanje sodelavce.

II. AKTUALNE DRUŽBENE TEME (V REGIJI IN ŠIRŠE) V KATERIH BO USTANOVA AKTIVNO SODELOVALA

1. Ohranjanje vrednot NOB in spomina na žrtve fašizma in nacizma med 2. svetovno vojno - 75-letnica konca 2. svetovne vojne in osvoboditve:

-75-letnico konca 2. svetovne vojne bomo povezali s Spominskim dnevom UŠF v spomin na dr. A. Vratušo in majske prireditve Naši zakladi;

-ponovno bomo spodbudili Koordinacijski odbor za žrtve vojnega nasilja za obisk Vrta na Petanjcih;

-organizirali bomo vodene obiske tudi za vse vnaprej dogovorjene skupine organizacij ZZB;

-aktivno se bomo vključevali v akcije krajevne, občinske in pokrajinske organizacije ZZB;

-vzpostavili bomo kontakte z vodstvom nastajajočega Mednarodnega raziskovalnega centra za drugo svetovno vojno v Mariboru (memorandum o ustanovitvi podpisala MZZ RS in RF maja 2018) in obudili kontakte z Muzejem narodne osvoboditve v Mariboru;

-Vranov let v svobodo - Društvo za ohranjanje spomina na reševanje zavezniških vojakov v času NOB - vzpostavili bomo kontakte z društvom o možnem sodelovanju;

-okrepili bomo sodelovanje z društvom Dobrnič;

-spominski pohod "Vaneča 2020" - začetek kolesarskega dela pohoda.

2. Projekt »Kamnite solze" (obeležitev Mednarodnega dneva spomina na holokavst nad Romi v 2. svetovni vojni):

-še naprej bomo sodelovali s Centrom judovske kulture Sinagoga iz Maribora;

-pomembna akcija v okviru projekta bo sodelovanje pri pripravah in izvedbi slovesnosti ob 2. avgustu;

-zasadili bomo spominsko drevo ob Svetovnem dnevu Romov.

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

3. Pobuda in akcija občine Lendava - EPK 2025: nadaljevali bomo z aktivnostmi za podporo pridobitvi kandidature - odločitev v RS bo sprejeta v 2020. letu !

4. 500. obletnica rojstva Adama Bohoriča (v sodelovanju s Slovenskim protestantskim društvom PT,,)

5. Festival poezije in vina: z vodstvom založbe Beletrina bomo čim prej začeli s pripravami prireditve v Vrt na Petanjcih - v drugi polovici avgusta.

6. Muzej židovske, romske in protestantske kulture v M. Soboti; preverili bomo potek aktivnosti za pripravo zasnove tega projekta in se aktivno vključili v njegovo nastajanje in izvajanje.

7. Vrata Pomurja: preverili bomo možnosti za aktivno vključevanje Ustanove v življenju tega projekta.

III .VRT SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

1.Skrb za Vrt, življenje v njem in drugo dejavnost Ustanove bomo na različne načine povezovali z konceptom trajnostnega razvoja.

2. Status Vrta in vpis v register kulturne dediščine: nadaljevali bomo - v skladu s sprejetim dogovorom v 2018. letu - s potrebnimi aktivnostmi: pobuda Ministrstvu za kulturo RS za začetek postopka za razglasitev Vrta za kulturni spomenik državnega pomena !

3. Redno vzdrževanje Vrta:

-bo potekalo po dosedanjem programu in strokovnih usmeritvah strok. sodelavcev Ustanove; --med posebnimi nalogami pa so še posebej pomembne:

-sklenitev pogodb in dogovorov z zunanjimi sodelavci o vzdrževanju - v januarju- februarju;

-spomladansko čiščenje - februar-marec;

-podiranje že v 2019. letu določenih dreves;

-ohranitev oblik prostovoljne pomoči civilno družbenih organizacij glede čiščenja - akcija "**Listje**".

4. »Trgatev v Vrtu« - v sodelovanju z BSŠ Rakičan; zimska zaščita skulptur - enako kot v prejšnjih letih.

5. Prioritete pri vzdrževanju in glede razvoja Vrta: sanacija še drugih neživih - materialnih delov Vrta - poti - robniki in drugo; vhodna vrata v Vrt.

6. Sadtveni načrt za Vrt: razprava v PS o vsebinskih (spominskih, kulturno-zgodovinskih) usmeritvah Sadtvenega načrta za Vrt za srednjeročno obdobje.

7. Nova drevnina v Vrtu:

-nadomestne saditve - v skladu z usmeritvami iz Dolgoročnega načrta razvoja in vzdrževanja Vrta in saditvenim načrtom;

-nove drevnine - predvidoma: spominsko drevo iz Španije - Guernica in Grenada (G. Lorca); Igmanski marš (Bine); društvo Dobrnič;...

-nadaljevanje projekta "vrtnice" (burbonke iz Nove Gorice in ev. še vrtnice iz Portoroža in Ljubljane).

8. Obiski v Vrtu:

- odprtost Vrta za vse obiskovalce od marca do novembra;
- zagotavljanje organiziranega vodenja že dogovorjenih najavljenih obiskov;
- proučitev ideje o zbiranju prostovoljnih prispevkov obiskovalcev.

9. **Spominski pohod tovarištva in prijateljstva, »Vaneča 2020«**; začetek kolesarskega dela v Vrtu - skupaj z ZZB.

10. **Razstavna dejavnost**, kolonije v Vrtu - skušali bomo organizirati 2-3 razstave v "Galeriji" na Petanjcih.

11. Razstave, koncerti, specializirane delavnice in drugi posebni dogodki v Vrtu:

- ohranili bomo odprtost za pobude o razstavah in slikarske delavnice, foto in medijske delavnice, za sezonske delavnice o grmičevju in drevnini ter druge
- nadaljevali bomo z aktivnostmi za izvedbo kiparske/slikarske kolonije v Vrtu;

IV. KONTINUITETA DRUGIH VSEBINSKIH STEBROV DELOVANJA

1. Spominski dan UŠF - spomin na častnega člana Ustanove, akad. dr. A. Vratušo:

- februar; predavanje, koncert, obisk in predstavitev projekta "Vranov let"; tematski okviri: mladi, trajnostni razvoj, aktivno državljanstvo.
- sodelovali bomo v aktivnostih za izdajo knjige akad. dr. Vratuše o njegovem delovanju pri italijanskih partizanih - spomini "profesorja Urbana";
- trajnejše obeležje v spomin akad. dr. Vratuše v Vrtu.: poseben "pingvin" o dr. Vratuši in njegovi povezanosti z V. Šiftarjem in F. Kuzmičem.

2. Vrt - »Vranov ogratek mladih talentov«:

- literarni natečaj** - tema: bi bila povezana z 75. obletnico konca 2. svetovne vojne in temo mir; v sodelovanju z Zavodom za šolstvo-OE M. Sobota; razpis v decembru - januarju; komisija-sestav-isti kot v 2019. letu; slovesnost: petek, 2. ali 9. oktober 2020; o izdaji zbornika o zadnjih petih natečajih (letos je bil 10.) bi opravili še dodatne razprave o realnih možnostih za njegovo pripravo v 2020. letu; za pobudo, da bi literarni natečaj razširili po Slovenij (pobuda Prekmurskega društva gen. Maister) pa bi bilo potrebno najti možnega nosilca;
- uresničevanje Dogovora o sodelovanju z BSŠ Rakičan** (učne delavnice in drugo);
- uresničevanje Dogovora o sodelovanju z OŠ Tišina**;
- odprtost za učne delavnice, šole v naravi tudi drugih šol**;
- ponovno vabilo osnovnim šolam za obiske in »učne delavnice« v Vrtu**- v sodelovanju s Zavodom za šolstvo RS, OE M. Sobota.

3. Vanekovi večeri: predvidoma 5-6;

- sledili bomo generalnim usmeritvam o tematskih sklopih: aktualna okoljevarstvena in druga aktualna ter širše zanimiva tematika in že sprejetim programskim usmeritvam PS za obdobje 2018-2020;

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

- v okviru cikla "trajnostni razvoj, ekologija, ekonomija" bi obravnavali teme:
  - Kam je izginila ekonomija - poreklo pojmov ekonomika, ekologija in kremalistika;
  - Trajnostne gradnje, zdrave hiše, zdravo bivanje;
  - Industrijske rastline v stavbarstvu na Goričkem nekoč in danes;
- upoštevati velja tudi predloge tem:
  - Neionizirna sevanja in električni smog
  - Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt RS
  - Osveščanje prebivalstva o problematiki onesnaženega zraka in aktivnosti v Pomurju
  - Podnebne spremembe (dr. Lučka Kajfež Bogataj ?!)
- evidentirane teme so tudi :
  - ob stoletnici predložitve Spomenice Odseka za varstvo prirode Muzejskega društva pokrajinski vladi za Slovenijo, 20. januarja 1920; velja za začetek varstva narave v takratni SHS in današnji RS;
  - Grmičevo vrednotenje tradicije NOB;
  - Šolstvo v NOB;
  - Vloga žensk v NOB;
- ohranili bomo odprtost za pobude ustanoviteljev Ustanove in predloge članov PS Ustanove.
- Vanekov večer o vlogi in delovanju japonskih predstavnikov pri določanju meje (bil predviden v programu za obeleževanje 100-letnice priključitve Prekmurja in združitve prek. Slovencev z matičnim narodom): o aktualnosti tega razgovora v 2020. letu se opravi posvet z U. Lipuškom.

4. Majska prireditev - Naši zakladi; tematski okvir: 75. obletnica konca 2. svetovne vojne in vloga žensk v NOB; v sodelovanju z društvom Dobrnič, tudi glede saditve drevesa; 7. ali 8. maj 2020 !

V. NADALJEVANJA POMEMBNIH PROJEKTOV IZ 2019. LETA

1. Publicistična dejavnost -izdali bomo dve knjigi:

-**Branko Žunec: "Čudež stoletja - razodetje tisočletja" (100 zgodb- esejev);**

-**Ernest Ružič:** Na bregi trnina; obe bi skušali izdati v sodelovanju z drugimi partnerji.

2. Aktivno bomo sodelovali še naprej v prizadevanjih za izid spominov akad. dr. Vratuše: "**Spomini profesorja Urbana**".

3. Film po scenariju E. Cara - Prekmurska poezija v dialektu; "Matrni jezik kinč predragi"(ob 300-letnici natisa prve prekmurske knjige v starem prekmurskem knjižnem jeziku): nadaljevali bomo z vsemi aktivnostmi za realizacijo zamisli v skladu s sprejetimi usmeritvami in sklepi iz 2018. in 2019. leta; (predvidoma bi naj v okviru PAZU izšla posebna knjiga s sorodno tematiko, ki jo pripravljata E. Car in dr. Klaudija Sedar).

VI. POBUDE, SPREMLJANJE, VKLJUČEVANJE

1.Ponatis pesniške zbirke dr. Vaneka Šiftarja "Orumeneli listi"; založnica je bila PF Univerze v Mariboru; glede na njeno izjemno in vsestransko angažiranost v letošnjem letu (priprava 3.

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

Vanekovega zbornika) ne bi obnavljali te pobude v 2020. letu; jo pa ohranjamo kot zanimivo in potencialno uresničljivo v prihodnjih letih.

2. PAZU bomo dali pobudo, da skupaj z Prleško akademijo organiziramo zbor prekmurskih akademikov v Vrtu s ciljem stalnejše bogatitve življenja v Vrtu s srečevanji pomurskih akademikov.

3. S potencialnimi sonosilci bo PS Ustanove čim prej preveril možnosti za uresničitev oz. sprejel potrebne dogovore za pripravo **posveta o razvojni vlogi in pomenu kulturne in naravne dediščine**; v sodelovanju z JZ KP Goričko - zaradi svoje aktualnosti - povezanosti z trajnostnim razvojem in kulturnim turizmom ostane med našimi nalogami; ne spregledati nalog o tej tematiki, ki so jih napisali učenci in dijaki v okviru obeleževanja 100-letnice priključitve Prekmurja.

4. "Čitalnice/čajnice v Vrtu" (pobuda za obogatitev življenja v Vrtu v poletnem času je nastala v kontaktih z vodstvom PIŠK) - opravi se razgovor z vodstvom PIŠK.

VII. SODELOVANJE USTANOVE IN ZRC SAZU

Na podlagi razgovorov v 2018. letu bomo spomladi opravili razgovore z vodstvom ZRC o perspektivah obstoja in delovanja RP ZRC Prekmurje v Vrtu na Petanjcih.

VIII. SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI, USTANOVAMI, ORGANI IN ZAMEJSTVOM

1. V 2020. letu bomo ohranjali delovne in prijateljske povezave (izmenjava informacij in vabil, vzajemna udeležba na prireditvah, možne skupne akcije) z dosedanjimi partnerji.

Še posebno pozornost bomo namenili:

- krepitvi sodelovanja z JZ KP Goričko in sprejeli, v skladu s sporazumom o sodelovanju, tudi operativni plan sodelovanja;
- vzpostavitvi stalnejšega sodelovanja s fundacijo Dietrich in Christel Kittner v Dedoncih.

2. Mreža botaničnih vrtov in arboretumov Slovenije - Vrt je del mreže; sodelovali bomo na delovnih sestankih predstavnikov članic mreže; dajali poročila za zbirno poročilo slovenske mreže za Evropski konzorcij; skušali bomo organizirati že večkrat preložen obisk predstavnikov članic mreže v Vrtu.

3. Nadaljevali bomo s prizadevanji za vzpostavitev konkretnega sodelovanja s **Raziskovalnim izobraževalnim središčem Dvorec Rakičan**.

4. Sodelovanje z upravnimi in drugimi državnimi organi: stalno, po potrebi in v skladu z vzajemnimi interesi.

VIII. PROMOCIJA, OBVEŠČANJE, MEDIJI:

-skrbeli bomo za stalno ažuriranje spletne strani Ustanove in jo vsebinsko osvežili;

U S T A N O V A D R .

Š I F T A R J E V A

FUNDACIJA

-z avtorico predstavitve Ustanove in Vrta na Wikipediji se bomo skušali dogovoriti o še dodatni angleški verziji;

-z avtorjem "pingvinov" Ustanove se bomo skušali dogovoriti o "pingvinu" o dr. Vratuši, enotni celostni podobi vabil, publikacij, plakatov, pisnih priznanj;

-še naprej bomo vsestransko sodelovali z mediji v lokalnem, regionalnem, državnem in čezmejnem okviru;

-skušali bomo okrepiti sodelovanje s Pomursko turistično zvezo, TIC-i in agencijami;

-prisotni bomo na mednarodnem sejmu "AGRA 2020" v G. Radgoni in v sodelovanju z občino Tišina na sejmu "Naš dom" na Cankovi.

Uprava bo opravila razpravo o možni realizaciji še naslednjih pobud iz prejšnjih let - o stalni (prenosni) razstavi o Vrta in Ustanovi, o izdelavi priznanja Ustanove (miniatura skulptura Š. Hauka) in o filmu o Vrta in Ustanovi.

IX. POSEBNE IN STALNE NALOGE UPRAVE IN PS

1. Oblikovanje stalne ekipe pravnikov, (ki bi spremljala aktualne dogodke in pripravljala vsebinska mnenja v imenu Ustanove); pobuda je bila rezultat razprave v PS Ustanove; uprava jo je podprla; velja pa vendarle premisliti o njegovi vlogi in sestavu.

2. Srečanje ustanoviteljev, donatorjev, prijateljev in sodelavcev Ustanove - december.

3. Pridobitev pomoči preko razpisa javnih del tudi v 2020, na podlagi Odloka Vlade RS o porabi sredstev iz podnebnega sklada (zeleni poklici - možnosti za pridobitev "varuha Vrta").

4. Nadaljevali bomo z aktivnostmi za pridobitev generalnega sponzorja Ustanove/Vrta.

5. Stalna komunikacija z ustanovitelji: nadaljevali bomo z dosedanjo prakso s še posebnim posluhom za vsakršne pobude za dopolnjevanje dejavnosti Ustanove;

6. Občina Tišina- v okviru ohranjanja intenzivnega sodelovanja z vodstvom in službo občine in civilno družbenimi deležniki bomo

-aktivno sodelovali pri delovanju centra v Gederovcih

-obnovili pobudo za **vsebinska obogatitev "Keplerjeve pohodne poti"**.

7. Aktivnosti za pridobivanje novih ustanoviteljev in podpore občin v regiji

8. Aktivnosti za pridobivanje donatorjev in donacij

9. Spremljanje razpisov in prijave na lokalne, državne in mednarodne razpise - še posebej novih mednarodnih.

10. Računovodska in knjigovodska služba: nadaljevalo se bo uspešno sodelovanje z upravo občine Tišina.

Zbor ustanoviteljev, februar 2020

U S T A N O V A D R .

FUNDACIJA

Š I F T A R J E V A